

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-3455 din 15.06.2022

La nr. 202 din 27.05.2022

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege privind modificarea și completarea Legii fondului de susținere a populației nr.827/2000 (art.4).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Iulian RUSU

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	<u>1486</u>
" <u>17</u> "	<u>06</u> 20 <u>22</u>
Ora	

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO22/8019 din 10.06.2022

la proiectul de lege privind modificarea și completarea Legii fondului de susținere a populației nr.827/2000 (art.4)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este un deputat în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost plasat pe pagina web a Parlamentului RM, cu anexarea notei informative, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul prenotat pentru a putea prezenta/expedia recomandări asupra acestuia.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul are drept scop includerea companiilor petroliere printre cei care efectuează plăți în fondul de susținere a populației.

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune completarea art.4 din Legea fondului de susținere a populației nr.827/2000, astfel încât agenții economici care importă și comercializează cu amănuntul produse petroliere să fie obligați să achite 50 la sută din venituri în fondul de susținere a populației.

În acest sens, autorul a precizat că, *„Prin prezentul proiect de lege se propune efectuarea transferurilor de către persoanele juridice care participă la piața produselor petroliere – importator și vânzător cu amănuntul, în mărime de 50 la sută din venitul obținut din vânzările aferente comercializării produselor petroliere în scopul susținerii populației din Republica Moldova.”*

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesul public privind fortificarea surselor de finanțare a Fondului de susținere a populației, ceea ce va permite o sporire a protecției sociale a persoanelor defavorizate. Respectiv, proiectul promovează interesele persoanelor socialmente vulnerabile din rândul pensionarilor (prioritar invalizii, persoanele singure și în etate), alte persoane inapte de muncă și familiile cu copii, care sunt parte a păturilor socialmente vulnerabile ale populației.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de *„nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

Argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea elaborării proiectului, fiind întrunite cerințele art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină *„e) fundamentarea economico-financiară”.*

Potrivit notei informative: *„Prezentul proiect nu necesită cheltuieli financiare din partea statului.”*

I.5.3. Efectuarea analizei impactului de reglementare.

Potrivit art.30, pct.2 la anexa nr.1 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, „În cazul proiectelor actelor normative ce reglementează activitatea de întreprinzător, suplimentar se descriu concluziile și propunerile înaintate în cadrul studiilor de cercetare, precum se rezultatele analizei ex ante sau ale analizei impactului de reglementare. Se prezintă argumentarea, în baza evaluării beneficiilor, a necesității adoptării actului normativ și, după caz, analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, inclusiv prin prisma respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului”.

Conform art.13 al Legii nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, „(1) Analiza impactului de reglementare reprezintă argumentarea, în baza evaluării costurilor și beneficiilor, necesității adoptării actului normativ și analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, inclusiv asigurarea respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului, precum și corespunderea actului scopurilor politicii de reglementare și principiilor prezentei legi. (2) Actul de analiză a impactului de reglementare este parte integrantă a notei informative a proiectului de act normativ.” Metodologia de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 23/2019.

În acest sens, propunem autorului de a anexa la nota informativă analiza impactului de reglementare la proiectul prenotat în care se vor prezenta beneficiile anticipate, estimarea consecințelor și evaluarea costurilor necesare pentru implementare, precum și impactul proiectului asupra activității de întreprinzător.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul reglementează activitatea Guvernului, care, potrivit art.II, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege; va asigura elaborarea și aprobarea actelor normative necesare pentru aplicarea prezentei legi și va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -	
Obiecție generală asupra proiectului	
Obiecții: Prin proiect se propune completarea sursei de finanțare a Fondului de susținere a populației cu o plată suplimentară, și anume transferurile lunare ce vor fi efectuate de către persoana juridică care participă la piața produselor petroliere - importator și vânzător cu amănuntul, în mărime de 50 la sută din venitul obținut din vânzările aferente comercializării produselor petroliere. Analizând normele formulate prin proiect, nu sunt atestate prevederi care stabilesc modul în care se vor efectua transferurile obținute din vânzările aferente comercializării produselor petroliere în mărime de 50 la sută (data limită de efectuare a transferului/plății, entitatea pe contul căreia agentul economic este obligat să transfere lunar sumele acumulate, de către cine și în ce mod sunt administrate plățile prevăzute de proiect, măsurile aplicate pentru neachitarea, diminuarea și/sau neefectuarea în temen a plăților și entitatea care va aplica măsurile respective). La fel, orice modificare propusă trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare fără nici un fel de ambiguități. În acest sens, se constată că prevederile propuse prin proiect nu corelează cu prevederile art.4 din Legea nr.827/2000, care la alin.(1) stabilește expres sursele de finanțare a Fondului de susținere a populației, iar la alin.(2) subiecții care cad sub incidența legii respective, și anume autorul a formulat norma în așa fel încât o singură prevedere indică și sursa de finanțare a Fondului și subiecții acesteia. Ca urmare, toate aceste deficiențe vor spori considerabil coruptibilitatea prevederilor, persoanelor responsabile de aplicare a procedurii respective.	
Recomandări: Se recomandă reexaminarea proiectului potrivit obiecțiilor formulate supra.	
Factori de risc: • Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative • Nedeterminarea entității publice responsabile/subiectului la care se referă prevederea • Lipsa/insuficiența mecanismelor de supraveghere și control (ierarhic, intern, public)	Riscuri de corupție: • Generale • Legalizarea actelor de: - abuz de serviciu

IV. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de către un deputat în Parlamentul Republicii Moldova și are drept scop includerea companiilor petroliere printre cei care efectuează plăți în fondul de susținere a populației.

Proiectul supus expertizei a fost plasat pe pagina web a Parlamentului RM, cu anexarea notei informative, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul prenotat pentru a putea prezenta/expedia recomandări asupra acestuia.

Proiectul nu a fost supus analizei impactului de reglementare în conformitate cu prevederile Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător și a Hotărârii Guvernului nr.23/2019, în care este necesar de prezentat beneficiile anticipate, estimarea consecințelor și evaluarea costurilor necesare pentru implementare, precum și impactul proiectului asupra activității de întreprinzător.

De asemenea, proiectul este lacunar în ce privește modul în care se vor efectua transferurile obținute din vânzările aferente comercializării produselor petroliere în mărime de 50 la sută (data limită de efectuare a transferului/plății, entitatea pe contul căreia agentul economic este obligat să transfere lunar sumele acumulate, de către cine și în ce mod sunt administrate plățile prevăzute de proiect, măsurile aplicate pentru neachitarea, diminuarea și/sau neefectuarea în temen a plăților și entitatea care va aplica măsurile respective).

Prin urmare, pentru aplicarea eficientă a normelor propuse prin proiect, inclusiv în scopul diminuării nivelului de coruptibilitate, este necesară revizuirea și excluderea unor norme potențial coruptibile reflectate în raportul de expertiză anticorupție.

10.06.2022

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Xenia VAMEȘ, Inspector principal

